

GORENJSKA REGIJA V ŠTEVILKAH

26.9.2022

Gorenjska regija je po številu prebivalcev četrta največja regija v Sloveniji, v kateri po podatkih SURSa živi 10 % prebivalcev Slovenije. Gorenjska regija je v letu 2021 tako štela 211.069 prebivalcev, povprečna starost prebivalcev pa je bila v letu 2021 43,1 leta. Gostota poseljenosti je nižja od slovenskega povprečja. Gorenjska regija je skoraj v celoti alpska in deloma zaščitena kot narodni park. Njena značilnost so visoke gore, razgiban relief in podnebje, kar so dobre osnove za turistično dejavnost.

Gorenjska regija je imela skupaj z jugovzhodno Slovenijo v letu 2020 drugi najvišji naravni prirast, v letu 2021 pa se je ta kar zmanjšal. Skupni selitveni prirast, ta je bil v letu 2020 pozitiven v vseh slovenskih regijah, je bil v gorenjski regiji drugi najvišji med slovenskimi regijami in je znašal 22,0 na 1.000 prebivalcev, v letu 2021 pa se je zmanjšal na 2,3 na 1.000 prebivalcev. In še kot zanimivost, občina z najvišjim naravnim prirastom v regiji je bila Občina Jezersko z 11,8 na 1.000 prebivalcev.

Tudi izobrazbena sestava prebivalstva je v gorenjski regiji ugodnejša kot v večini drugih regij; delež prebivalcev brez izobrazbe, z nepopolno osnovno šolo ali z največ dokončano osnovno šolo je namreč nižji, delež prebivalcev z višje ali visokošolsko izobrazbo pa višji od slovenskega povprečja. Stopnja tveganja revščine je v gorenjski regiji najnižja. Stopnja tveganja socialne izključenosti pa je bila v letu 2021 na ravni regije 10,7 %.

V gorenjski regiji je v letu 2021 delovalo več kot 11.000 podjetij in samostojnih podjetnikov. V njih je delalo skoraj 50.000 oseb. Povprečna mesečna neto plača je v letu 2021 v gorenjski regiji znašala 1.235 EUR, kar je bilo slabih 3% manj od povprečja na ravni Slovenije (povprečna slovenska 1.270 EUR). Splošno zadovoljstvo z življenjem so prebivalci te regije ocenili z oceno 7,6 (na lestvici do 10). To je bila najvišja povprečna ocena na ravni regije.

In kako so poslovala podjetja v gorenjski regiji v letu 2021?

Slovensko gospodarstvo je v letu 2021 ob podpori obsežnih vladnih ukrepov hitro okrevalo, kar je ohranilo razmeroma stabilen materialni in finančni položaj.

Po podatkih Poslovnega registra Slovenije je bilo v letu 2021 na Gorenjskem na novoustanovljenih 264 družb (32 več kot v letu 2020), s poslovanjem je prenehalo 242 družb (58 več kot v letu 2020), začeti je bilo 62 stečajnih postopkov družb (6 več kot v letu 2020) in 24 likvidacijskih postopkov (2 manj kot v letu 2020). Družbe regije so v letu 2021 poslovale pozitivno in glede na predhodno leto precej povečale obseg poslovanja. Po pokritju vseh odhodkov in davka od dobička so družbe izkazale neto čisti dobiček v višini 419 milijonov EUR in ga v primerjavi z letom 2020 skoraj podvojile. S tem rezultatom so se tako kot v letu prej uvrstile na četrto mesto v državi.

Družbe so z 46.250 zaposlenimi (1.202 več kot v letu 2020) skupaj ustvarile 8.360 mio EUR prihodkov, 23 % več kot v letu 2020. Prihodke na domačem trgu so povečale za četrtno, nekoliko manj, 21 % pa na tujem trgu. Po doseženih prihodkih na tujem trgu se Gorenjska s 7,4 % deležem uvršča na 5.

mesto v državi. Višjo rast prihodkov so imele družbe v vseh dejavnostih, upad prihodkov so imele le družbe finančne in zavarovalniške dejavnosti.

Najpomembnejša predelovalna dejavnost je prihodke povečala za 23 %, dejavnost trgovine pa za 21 %. Največ, kar za polovico, so prihodke povečale družbe iz dejavnosti zdravstva in socialnega varstva. Število zaposlenih so v primerjavi z letom 2020 najbolj povečale družbe iz področja predelovalne dejavnosti (za 957 delavcev) in iz področja gradbeništva (za 351 delavcev), v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih pa je bilo 187 manj zaposlenih.

Čisti dobiček družb je lani znašal 478 mio EUR (43 % več kot leta 2020). 70 % družb v regiji je poslovno leto končalo v pozitivnih številkah. Glede na dejavnost so skoraj polovico čistega dobička regije ustvarile družbe s področja predelovalnih dejavnosti, v kateri so bile enako kot leto prej najbolj dobičkonosne družbe, ki so proizvajale izdelke iz gume in plastičnih mas in družbe v dejavnosti proizvodnje kovin.

Slabo polovico čistega dobička regije so ustvarile družbe s sedežem v občini Kranj in Škofja Loka, družbe iz občine Jesenice pa so zabeležile najintenzivnejšo rast čistega dobička. Družbe v gorenjski regiji so preteklo poslovno leto obseg izgube uspele prepoloviti. 36 % regijske izgube je ustvarilo 312 družb iz dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil. Po obsegu čiste izgube so izstopale družbe iz občine Radovljica, kjer je 181 družb ustvarilo tretjino čiste izgube gorenjske regije.

Obseg čistega dobička je v letu 2021 krepko presegel obseg čiste izgube, zato so družbe poslovno leto zaključile z neto čistim dobičkom, ki je znašal 419.087 mio EUR in je bil skoraj enkrat večji od leta 2020. Več kot polovico neto čistega dobička so ugotovile družbe s področja predelovalnih dejavnosti, sledijo družbe dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil.

Neto čisti dobiček so ugotovile družbe v vseh gorenjskih občinah, polovico neto čistega dobička so ustvarile družbe iz občine Kranj in Škofja Loka.

In kako so poslovali gorenjski podjetniki?

Gorenjski podjetniki so v letu 2021 zaposlovali 3.629 delavcev, 37 več kot v letu 2020. V podatek o številu zaposlenih nosilci dejavnosti oziroma lastniki niso zajeti. 69 % samostojnih podjetnikov rešuje lasten obstoj oz. so brez zaposlenih. 54 podjetnikov nudi delo več kot 10 zaposlenim. Podjetniki so lani povečali poslovno uspešnost, kakor tudi ekonomsko moč. Vse dejavnosti so poslovno leto zaključile pozitivno, prav tako vse občine. Za petino so bili višji skupni prihodki in čisti prihodki od prodaje na domačem trgu, medtem ko so bili čisti prihodki od prodaje na tujem trgu višji kar za 30 %.

Dobiček pred obrestmi, davki, odpisi in amortizacijo (EBITDA) se je povečal za 26 %, neto podjetnikov dohodek pa za 39 %, in je znašal 47 mio EUR. Podjetniki so ustvarili 148 mio EUR neto dodane vrednosti, 16 % več kakor v letu 2020. Neto dodana vrednost podjetnikov je pomenila 6,3 % neto dodane vrednosti družb. Neto dodana vrednost na zaposlenega je znašala 40.744 evrov, 15 % več kot v letu 2020, neto dodana vrednost na nosilca dejavnosti skupaj z njegovimi zaposlenimi, ki so prav tako ustvarjalci dejavnosti pa je znašala 16.537 evrov, 16 % več kot leto poprej. Neto dodano vrednost so ugotovile vse dejavnosti in vse občine v regiji, več kot 70 % celotne NDV pa so ustvarile najmočnejše gospodarske panoge: gradbeništvo 25 %, predelovalne dejavnosti 21 %, trgovina 14 % in gostinstvo 12 %. Po obsegu ekonomskih postavk je v preteklem letu izstopalo 744 podjetnikov predelovalne dejavnosti in 1.189 podjetnikov-gradbenikov, saj so v teh dveh dejavnostih skupaj zaposlovali 47 % zaposlenih in ustvarili 42 % vseh regijskih prihodkov. Gorenjski podjetniki so konec leta 2021 razpolagali s 365.868 tisoč evri sredstev oz. obveznostmi do virov sredstev, kar je 10 % več

kot leto prej. Delež podjetnikovega kapitala v virih sredstev, kot najkvalitetnejšega vira financiranja sredstev, je v regiji znašal 58,7 %, v državi pa 56,7 %

Kako pa smo poslovali s tujino?

Izvoz na ravni RS je znašal 39.443 mio EUR, uvoz pa 41.549 mio EUR. Pokritost uvoza z izvozom je bila 92,7 %, v letu 2020 pa 102,7 %. Delež uvoza gorenjske regije predstavlja 5,6 % slovenskega uvoza in je bil v primerjavi z letom prej višji za 32 %.

In še nekaj statističnih podatkov...

Povprečna temeljna obrestna mera je v letu 2021 znašala 1,41 %, v letu 2020 pa 0,32 %. Cene življenjskih potrebščin so se povečale za 1,9 %, v letu 2020 pa upadle za 0,1 %.

Letna stopnja inflacije je bila po podatkih SURSa v letu 2021 4,9 %, BDP na prebivalca pa 24.770 EUR.

Pripravila:

Mojca Umek

Svetovalka SPOT Svetovanje Gorenjska

vir:

- SURS (Statistični urad Republike Slovenije)
- AJPES